

Temat: Wyprawy krzyżowe.

I. Geneza krucjat

1. Sytuacja na Bliskim Wschodzie
  - a. agresywna polityka Turków seldżuckich – utrudnienia w dostępie do miejsc świętych dla chrześcijan
  - b. zagrożenie Bizancjum – obrona chrześcijaństwa przed ekspansją islamską
2. Obietnica zbawienia po śmierci – przeczytaj tekst źródłowy s. 233 - Apel papieża Urbana II na synodzie w Clermont – 1095 r.
3. Krucjaty jako sposób podwyższenia autorytetu papieżstwa podczas walki z cesarstwem o inwestyturę
4. Idea pokoju bożego – krucjaty jako sposób na ukierunkowanie agresji chrześcijańskiego rycerstwa
5. Sposób na zatrudnienie pozbawionych dziedzictwa młodszych synów feudałów
  - a. nadzieje na zdobycie nowych ziem
  - b. nadzieje na łupy wojenne

II. Pierwsza krucjata

1. Spontaniczna odpowiedź na apel Urbana II - krucjata – „ludowa” – 1096 r.
  - a. masowy udział chłopów francuskich spowodowany widmem głodu
  - b. niedostateczne przygotowanie materialne wyprawy przyczyniło się do licznych rozbojów i rabunków
  - c. fanatyczny tłum dopuszczał się licznych pogromów żydowskich
  - d. wyprawa poniosła duże straty podczas przemarszu, a następnie została rozgromiona w Anatolii
2. Pierwsza wypraw rycerska (1096-1099 r.)
  - a. udział 40-60 tys. rycerzy pod przywództwem między innymi Gotfryda z Bouillon
  - b. pierwsze sukcesy militarne i utworzenie państw krzyżowców: hrabstwa Edessy i Trypolisu, księstwo Antiochii – mapa s. 236
  - c. zdobycie Jerozolimy – 1099 r. – materiały ikonograficzne s. 234-235 oraz anonimowy tekst z XI/XII w.

Wkroczywszy tedy do miasta, nasi pielgrzymi ścigali i zabijali Saracenów aż do świątyni Salomona, w której oni skupiwszy się, wydali naszym wielką bitwę całodzienną, tak że krew ich zalewała całą świątynię. Wreszcie nasi, pokonawszy pogan, pojmali w świątyni sporo mężczyzn i kobiet, mordowali, kogo chcieli, a kogo chcieli, zatrzymali przy życiu. Na dachu zaś świątyni Salomona zebrala się wielka gromada pogan płci obojga, którym Tankred i Gaston z Beast dali swoje chorągwie [aby ich uchronić przed rzezią]. [Wojska nasze] wkrótce rozbiegły się po całym mieście, zabierając złoto i srebro, konie i muły, oraz zajmując domy, pełne wszelakich rzeczy. Wszyscy zaś pośpieszyli, płacząc z nadmiernej radości, do Grobu Zbawiciela naszego Jezusa, aby go uczcić i spłacić Mu główny dług. [Nazajutrz] rano wdarli się nasi żołnierze potajemnie na dach świątyni [Salomona] i napadli na Saracenów, mężczyzn i kobiety, ścinając ich gołymi mieczami; niektórzy z nich rzucali się z [dachu] świątyni. Tankred, widząc to, zawrzał wielkim gniewem. Potem [17 lipca] nasi po naradzie uchwalili, aby każdy czynił jałmużnę i zanosił modły, by Bóg wybrał tego, kogo chciał mieć władcą nad innymi i komu chciał oddać rządy nad miastem. Nakazali też wszystkie trupy Saracenów wyrzucić za miasto z powodu strasznej woni, gdyż całe miasto było pełne tych trupów, a pozostali przy życiu Saraceni wyciągali ciała pomordowanych za bramy i układali z nich całe góry, jak domy wysokie. O takich rzeziach pogan nikt dotąd nie słyszał ani ich widział, bo stosy trupów wyglądały jak wały graniczne, a nikt nie zna ich liczby, tylko sam Bóg. Ósmego dnia po zdobyciu miasta [22 lipca] obrali księcia Gotfryda władcą miasta, aby zwalczał pogan i bronił chrześcijan.

Czyni Franków i innych jerozolimczyków, XI/XII wiek

- d. utworzenie Królestwa Jerozolimskiego
  - Gotfryd z Bouillon tytułujący się obrońcą Grobu Pańskiego
  - Baldwin (brat Gotfryda) pierwszym królem Jerozolimy
  - Królestwa Jerozolimskie typowym państwem feudalnym nadzór europejski.
3. Powstanie zakonów rycerskich:
  - a. templariusze – 1118 r. (lub 1119 r.)
  - b. joannici – 1154
  - c. Krzyżacy – 1191 r.
  - d. zasady: podlegały wyłącznie papieżowi, bracia składali zwykłe śluby zakonne, a ponadto ślubowali walkę z niewiernymi

III. Walki w obronie Ziemi Świętej

1. Upadek hrabstwa Edessy (1144)
2. Klęska drugiej krucjata (1147-1149 r.) - udział Konrada III (władca Niemiec) i Ludwika VII (król Francji)
3. Utrata Jerozolimy przez krzyżowców (zjednoczenie Turków i Arabów przez sułtana Saladyna i zdobycie Jerozolimy – 1187 r.)

4. Trzecia krucjata (1189-1192 r.) - kierowana przez cesarza Fryderyka I Barbarossę oraz króla Anglii Ryszarda Lwie Serce i króla Francji Filipa II August, zakończona porozumieniem i podziałem wpływów w Ziemi Świętej między chrześcijanami a muzułmanami.
5. Czwarta krucjata (1202-1205 r.) - zorganizowana przez papieża Innocentego III, sfinansowana przez Wenecję zakończyła się zdobyciem Bizancjum przez krzyżowców i utworzeniem Cesarstwa Łacińskiego (1204-1261 r.)
6. Ostatnie krucjaty
  - a. tzw. krucjata dziecięca – 1212 r.
  - b. piąta krucjata (1217 -1221 r.)
  - c. wyprawa cesarza Fryderyka II (1228-1229 r) – w efekcie zabiegów dyplomatycznych Fryderyka II krzyżowcy na krótko odzyskali Jerozolimę (do 1244 r.)
  - d. krucjaty króla Francji Ludwika IX Świętego
    - szоста wyprawa (1248-1254 r.)
    - siódma krucjata (1270 r.)
  - e. 1291 r. – upadek Akki – ostatniej twierdzy krzyżowców w Ziemi Świętej

IV. Skutki wypraw krzyżowych

1. Fiasko polityczne wypraw
  - a. papieżstwo nie osiągnęło podstawowych celów
  - b. rozbito cesarstwo bizantyjskie
  - c. śmierć tysięcy ludzi
2. Ożywienie gospodarcze
  - rozwój handlu
  - wzrost znaczenia pieniądza w obrocie handlowym – handel lewantyński
  - rozwój kredytu
3. Rozbudowa przemysłu stocznioowego
4. Przenikanie się wpływów trzech cywilizacji: łacińskiej, greckiej i arabskiej
5. Wzrost znaczenia Kościoła i zwiększenie się intensywności życia religijnego

Do dzisiejszego tematu dołączę karty ćwiczeń Nowej Ery, które proszę zrobić do przyszłego tygodnia. Na pierwszych zajęciach - według nowego planu - poproszę kilkoro spośród Was o odesłanie zrobionych.

Swoją wiedzę na temat krucjat możecie wzbogacić zaglądając do e-podręczników. Tam w zakładce Ważn@historia Średniowiecze, w rozdziale Rozkwit średniowiecznej Europy znajdziecie temat „Czas krucjat”.

Praca dla kreatywnych

Wyprawy krzyżowe do dziś budzą kontrowersje. Postawmy je w stan oskarżenia i osądźmy. Potrzebny jest nam oskarżyciel i obrońca (zapraszam chętnych do zgłaszania się – możecie stworzyć grupę oskarżycieli i obrońców). Pozostała część klasy spełni funkcję sędziów przysięgłych, ale o tym powiem w następnym tygodniu.